

POSLOVANJE UG „Uzus“ SARAJEVO
Udruga neovisnih glazbenih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti
za razdoblje 2005 – 2010. godine

I. Pravni temelj

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem broj IP-5472/03-01SŽ od 30.7.2003. godine izdao je „Uzusu“ Sarajevo - Udruzi neovisnih glazbenih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugoga nositelja prava umjetnika izvođača na temelju ovlasti nositelja prava (u daljnjem tekstu: Udruga „Uzus“).

Udruga „Uzus“ je upisana u Registar udruga u Ministarstvu pravde BiH 4.6.2003. godine. Prema Statutu, ciljevi, odnosno djelatnost Udruge su:

- *zaštita autorskih djela neovisnih glazbenih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti članova Udruge,*
- *međusobna suradnja i razmjena iskustava članova iz okvira područja kojima se bave,*
- *praćenje rada na terenu, pružanje pravnih savjeta koji se odnose na realizaciju prava sukladno važećim zakonima koji reguliraju pojedine oblike stvaralaštva,*
- *edukacija mlađega članstva,*
- *pružanje potpore pri organiziranju koncerata, te drugih javnih nastupa, suradnja sa drugim sličnim udrugama, kao i institucijama u zemlji i inozemstvu, druge djelatnosti sukladno Statutu i aktima Udruge.*

Ovlaštene osobe Udruge „Uzus“ su: Denis Murtić, predsjednik Skupštine, i Omar Mehmedbašić, predsjednik Upravnoga odbora.

II. Statut i organizacijska pitanja

Prema Statutu, tijela Udruge su: Skupština Udruge i Upravni odbor.

Skupština je najviše tijelo Udruge i nju sačinjavaju svi članovi. Skupština se sastaje prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje. Skupština Udruge: donosi Statut, daje suglasnost na pravne radnje poduzete u postupku osnutka Udruge, usvaja financijski plan, odnosno financijsko izvješće za svaku godinu, usvaja plan i program rada, te završni račun Udruge, usvaja izvješće o radu Udruge, kao i druga izvješća koja pripremi Upravni odbor, odlučuje o udruživanju u saveze, pripajanju, razdvajanju, transformaciji, raspuštanju i prestanku rada i drugim statusnim promjenama Udruge, bira i opoziva članove Upravnoga i Nadzornoga odbora i predsjednika Skupštine i odlučuje o svim drugim pitanjima koja nisu u mjerodavnosti drugoga tijela.

Upravni odbor djeluje kolektivno kao izvršno tijelo sa zadaćom da koordinira i organizira izvršenje dogovorenoga programa rada i odlukâ Skupštine. Upravni odbor čini sedam članova koji se biraju iz redova članova Skupštine.

III. Stjecanje i raspolaganje imovinom Udruge

Imovinu Udruge čine: članarine, dragovoljni prilozi i darovi fizičkih i pravnih osoba, sredstva dodijeljena iz proračuna, drugi prihodi stečeni sukladno zakonu. Sredstva ostvarena na jedan od navedenih načina Udruga raspoređuje i troši na temelju usvojenoga financijskoga plana. Konačna raspodjela vrši se na temelju završnoga računa. Upravni odbor vrši nadzor nad namjenskim trošenjem i raspolaganjem sredstvima Udruge.

Financijsko izvješće i izvješće o radu Udruge priprema Upravni odbor i podnosi ih Skupštini na usvajanje. Ova izvješća se podnose polugodišnje i godišnje. Skupština donosi financijsko izvješće i izvješće o radu.

IV. Izvješće o poslovanju za razdoblje 2005 – 2010. godine

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv za dostavu izvješća o vođenju poslova za razdoblje 2005 – 2010. godine, te naložio da se dostave:

- naznaka prava koje ostvaruje;
- preslici ovlasti autorâ i udruga autorâ koji su ovlastili Udrugu za ostvarivanje njihovih prava;
- preslici ugovora sa korisnicima prema godinama;
- ukupno ostvareni prihodi od korisnika iz BiH prema godinama;
- ukupno ostvareni prihodi iz inozemstva na temelju ugovora o recipročnome zastupanju;
- iznosi raspodijeljenih sredstava autorima i nositeljima prava prema godinama;
- iznosi raspodijeljenih sredstava autorima iz inozemstva putem inozemnih kolektivnih organizacija;
- iznosi sredstava za pokrivanje troškova rada Udruge prema godinama;
- plan poslovanja Udruge prema godinama;
- odluke nadležnoga tijela Udruge o usvajanju plana poslovanja prema godinama;
- financijsko izvješće koje je usvojilo nadležno tijelo Udruge prema godinama;
- revizorsko izvješće zajedno sa mišljenjem ovlaštenoga revizora o pravilnosti poslovanja Udruge i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima Udruge i ugovorima zaključenim sa trećim osobama prema godinama;
- preslici sudbenih i upravnih odluka u kojima je Udruga bila jedna od stranaka.

Radi dobivanja cjelovite informacije o sredstvima koja su uplaćivana kolektivnim organizacijama, Institut je od dijela korisnika (28 korisnika) dobio podatke o iznosima uplaćenih naknada za uporabu autorskih i srodnih prava od kojih je 20 korisnika navelo da su u izvještajnome razdoblju platili Udruzi „Uzus” iznos od ukupno **252.900,43 KM**.

Izvješće o poslovanju sa pratećom dokumentacijom zaprimljeno je 12.2.2011. godine.

Uz izvješće dostavljeni su preslici ugovora sa korisnicima (119 radio i TV postaja) i **226** ovlasti izvođača.

Imajući u vidu da nisu dostavljeni kompletni podaci od korisnika, nije bilo moguće izvršiti usporedbu sa podacima koje je dostavila Udruga „Uzus”, te je izvješće pripremljeno samo na bazi podataka dobivenih od ove udruge.

V. Financijsko poslovanje

Prema navodima u izvješću, ukupna potraživanja Udruge „Uzus” u razdoblju od 2005. do 2010. godine iznosila su **3.164.209,85 KM** od čega je ostvareno ukupno **794.686,00 KM**, odnosno **25%**. Ukupni troškovi poslovanja Udruge „Uzus” iznose **586.861,00 KM**, odnosno **74%** u odnosu na ostvareni prihod u izvještajnome razdoblju. Raspodijeljena sredstva su iskazana u iznosu od **96.100,00 KM**, odnosno **12%** u odnosu na ukupan prihod.

Tabela 1. Prikaz financijskoga poslovanja UG „Uzus“

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%	RAZLIKA (OSTVARENOGA PRIHODA NAD RASHODIMA)
UG „Uzus” Sarajevo	2005.	95.269,49	78.270,00	75.896,00	97%			2.374,00
	2006.	220.229,00	95.773,00	85.567,00	89%	8.350,00	9%	1.856
	2007.	441.837,00	125.379,00	97.653,00	78%	9.000,00	7%	18.726
	2008.	643.190,00	165.479,00	102.246,00	62%	16.900,00	10%	46.333
	2009.	802.040,65	170.898,00	105.726,00	62%	17.400,00	10%	47.772
	2010.	961.643,71	158.887,00	119.773,00	75%	44.450,00	28%	-5.336
	Ukupno	3.164.209,85	794.686,00	586.861,00	74%	96.100,00	12%	111.725,00

Institut je 14.10.2011. godine uputio Udruzi „Uzus” poziv da dopuni izvješće u kojem je naložio da dostavi informaciju o tomu kome je doznačena **razlika sredstava** između ostvarenoga prihoda, troškova poslovanja i raspoređenih sredstava u iznosu od **111.725,00 KM**.

Udruga „Uzus” je 24.10.2011. godine dostavila Institutu tražene podatke u kojima se navodi da se razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM** odnosi na dio sredstava u iznosu od **55.787,32 KM** koja su ostala na računu „Uzusa” (izvod broj 236 od ISP banke na 31.12.2010), a drugi dio sredstava u iznosu od **55.000,00 KM** je povučen sa računa i stavljen na blagajnu, a potom ponovno vraćen na račun u srpnju 2011. godine, a sredstva u iznosu od **938,00 KM** iskorištena su za isplatu toploga obroka djelatnicima u siječnju 2011. godine.

U izvještajnome razdoblju Udruga „Uzus” je, radi naplate svojih potraživanja, podnijela tužbu protiv RTV „BN” d.o.o. Bijeljina radi isplate duga u iznosu od **28.271,34 KM**. Sudbeni postupak je u tijeku. Udruga „Uzus” je sklopila ugovor o izvansudbenoj nagodbi sa Alternativnom televizijom Banjaluka radi isplate duga u iznosu od **25.648,22 KM** (50% u novcu i 50% kompenzacijom).

U izvješću se navodi da Udruga „Uzus” **nije vršila raspodjelu sredstava autorima iz inozemstva** uz obrazloženje da je potpisala bilateralne sporazume o suradnji sa inozemnim kolektivnim organizacijama (HUZIP Hrvatska, IPF Slovenija, STOART Poljska itd.), a sve po preporuci SCARP-a (krovne asocijacije udruga koje se bave kolektivnom zaštitom prava umjetnika izvođača), koji su tipskoga karaktera i u kojima je regulirano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inozemstva. Sporazumom je izravno regulirano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inozemstva na način da naknada naplaćena i distribuirana po osnovi Sporazuma o suradnji ostaje u zemlji u kojoj je naplaćena.

Uz izvješće su dostavljene i sljedeće odluke:

- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz BiH za razdoblje 2005-2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz inozemstva za razdoblje od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodijeljenih sredstava autorima iz inozemstva putem inozemnih kolektivnih organizacija;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodijeljenih sredstava autorima iz BiH za razdoblje od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupnih sredstava za pokrivanje troškova rada Udruge sa postotkom u odnosu na ukupan prihod za razdoblje od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda Plana poslovanja Udruge za razdoblje 2005-2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda sudbenih i upravnih odluka u kojima je Udruga bila jedna od stranaka.

Napomena: Sve navedene odluke su donesene na sjednici Skupštine Udruge koja je održana **12.2. 2011. godine** u Sarajevu.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobivenih od Udruge „Uzus” konstatirano je sljedeće:

1. U dokumentima koje je Udruga „Uzus” dostavila primjetna je nedosljednost glede označavanja nositelja prava koja „Uzus” ostvaruje na kolektivan način. Naime, u pojedinim dokumentima spominju se umjetnici izvođači, a u drugim dokumentima se spominju autori glazbenih djela. Udruga je od Instituta dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti kolektivnoga ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugih nositelja prava umjetnika izvođača. U spisku osoba koje su ovlastile Udrugu „Uzus” za kolektivno ostvarivanje autorskih prava navedeni su umjetnici izvođači. S druge strane, u Rješenju Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine o upisu u Registar udruga navedeno je da su ciljevi, odnosno djelatnost Udruge zaštita autorskih djela neovisnih glazbenih autora (što se kaže i u punome nazivu Udruge). Također, u dokumentima o finansijskome poslovanju navodi se da su ostvareni prihodi raspodijeljeni autorima, a ne umjetnicima izvođačima. Budući da Institut nema uvid u podatke o konkretnim transakcijama raspodjele, nije moguće utvrditi je li riječ samo o terminološkoj nepreciznosti, ili o poslovanju izvan okvira dozvole Instituta.
2. Ukupna potraživanja Udruge u izvještajnome razdoblju iskazana su u iznosu od **3.164.209,85 KM**, a ostvareni prihod je **794.686,00 KM**. Razlika između potraživanja i prihoda iznosi **2.369.523,85 KM**. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo zbog čega potraživanja nisu realizirana u istome razdoblju.

Ukupni troškovi poslovanja Udruge su **586.861,00 KM (74%** od ostvarenih prihoda), a nositeljima prava je raspodijeljeno svega **96.100,00 KM (12%)**. Razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM (14%** u odnosu na ukupno ostvareni prihod) nije potkrijepljena relevantnom dokumentacijom.

Imajući u vidu da je smisao kolektivnoga ostvarivanja autorskoga i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nositelja prava i da, prema međunarodnoj praksi, troškovi organizacije ne bi smjeli prelaziti 20-30% ostvarenoga prihoda, a da ostatak treba raspodijeliti nositeljima prava, Udruga „Uzus” svojim poslovanjem krši to načelo, iskazujući veliku nerazmjernost između troškova poslovanja i raspodjele nositeljima prava. Prema izvješću o radu za 2006. godinu, raspodjela prihoda nositeljima prava vršena je linearno, u paušalnome iznosu jednako za sve izvođače, a ne na bazi stvarne uporabe predmeta zaštite. Institutu nisu dostavljeni podaci o načinu raspodjele sredstava nositeljima prava u ostalim godinama.

3. Prema Statutu Udruge „Uzus”, Skupština Udruge je obvezna sastajati se najmanje dva puta godišnje i imati ovlasti da donosi financijski plan, financijsko izvješće i završni račun Udruge. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo da se Skupština redovito sastajala, niti da je redovito donosila odluke iz svoje mjerodavnosti. Sve odluke koje se odnose na financijsko poslovanje Udruge za izvještajno razdoblje su donesene 12.2.2011. godine, nakon poziva Instituta za dostavljanje izvješća.
4. Prigodom donošenja opće ocjene o poslovanju Udruge „Uzus” treba imati u vidu da se izvještajno razdoblje odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskome i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnoga ostvarivanja autorskoga i srodnih prava bila regulirana samo u rudimentarnome vidu. Budući da se od 2010. godine primjenjuje Zakon o kolektivnome ostvarivanju autorskoga i srodnih prava, koji naglašeno precizno regulira ovu materiju sukladno standardima u usporednome pravu, neophodno je konstatirati da dosadašnji način poslovanja Udruge „Uzus” nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde glede transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski reguliranoga cilja.

[Kraj dokumenta]